

П Р А В И Л А

за приемане на студенти, докторанти и специализанти за обучение в български държавни висши училища съгласно Постановление № 103/1993 г. на Министерския съвет за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина и Постановление № 228/1997 г. на Министерския съвет за приемане на граждани на Република Северна Македония за студенти в държавните висши училища на Република България през учебната 2024 – 2025 година

I. Общи положения

1. Приемането на студенти за придобиване на образователно-квалификационните степени (ОКС) „професионален бакалавър“, „бакалавър“, „магистър“ след завършено средно образование и „магистър“ след придобито висше образование, на докторанти за придобиване на образователна и научна степен (ОНС) „доктор“ и на специализанти, за които държавата осигурява средства за издръжка на обучението, се организира и координира от Постоянна междуведомствена комисия по въпросите на образователната дейност сред българите в чужбина, създадена с решение на Министерския съвет.

2. За обучението по т. 1 могат да кандидатстват:

2.1. чуждестранни граждани или лица без гражданство, които са от българска народност и пребивават постоянно или обичайно на територията на друга държава (за обучение по реда на чл. 4, ал. 1 и чл. 5, ал. 1 и 4 на ПМС № 103/1993 г.);

2.2. граждани на Република Северна Македония, живеещи постоянно на територията на Република Северна Македония (за обучение по реда на чл. 3, ал. 1 на ПМС № 228/1997 г.).

3. Кандидатите се регистрират за обучение само в една ОКС, ОНС или специализация.

4. Няма право да кандидатстват или да бъдат класирани лица:

4.1. притежаващи българско гражданство, освен ако в закон не е предвидено друго;

4.2. пребиваващи постоянно на територията на Република България, освен ако в закон не е предвидено друго;

4.3. действащи или прекъснали студенти в български държавни висши училища;

4.4. ползвали студентски права по ПМС № 103/1993 г. или ПМС № 228/1997 г. повече от два семестъра;

4.5. придобили висше образование по реда на ПМС № 103/1993 г. или ПМС № 228/1997 г., когато кандидатстват за обучение в същата или по-ниска образователно-квалификационна степен;

4.6. подали документ с невярно съдържание.

5. Проверката на кандидатите включва:

5.1. проверка от Изпълнителната агенция за българите в чужбина (ИАБЧ) – на документите, доказващи българска народност;

5.2. проверка от Министерството на образованието и науката (МОН) – на образователните документи и въведените от кандидатите оценки след положително решение на ИАБЧ за българска народност;

5.3. проверка от Националния център по информация и документация (НАЦИД) – за данни на кандидатите в Регистъра на действащите, прекъсналите и завършилите студенти и докторанти;

5.4. проверка от НАЦИД – за легитимността на висшето училище и на автентичността на издадените образователни документи на кандидатите за обучение в ОКС „магистър“ след завършено висше образование, в ОНС „доктор“ и за специализация.

6. Кандидатите от Република Северна Македония, представили документ за българска народност, могат да кандидатстват за местата за обучение и по двете постановления – ПМС № 103/1993 г. и ПМС № 228/1997 г.

7. За документи, издадени от Република Северна Македония, Република Косово, Република Молдова, Република Сърбия и Република Украйна кандидатите не представят превод на български език.

8. Оценките от образователните документи, които участват в образуването на състезателния бал, се преобразуват в съответствие с шестобалната българска система за оценяване.

II. Ред и условия за кандидатстване след завършено средно образование

9. Кандидат-студентите се регистрират еднократно в електронна платформа за кандидатстване на МОН, наричана по-нататък платформата. При регистрацията на всеки кандидат се генерира уникален номер (УИН).

10. Всеки кандидат потвърждава създадения от него профил чрез отваряне на линка, който получава на електронния си адрес.

11. Кандидатите попълват заявление с лични данни, към което прикачват следните сканирани документи:

11.1. диплома или друг документ за завършено средно образование – оригинал и превод на български език. Дипломата следва да осигурява достъп до обучение във висшите училища на страната, в която е придобито средното образование;

11.2. свидетелства за всяка от завършените години на гимназиалния курс – оригинал и превод на български език – за кандидатите от страни, в които се издават такива свидетелства;

11.3. документ, издаден от компетентен орган, с който се удостоверява правото на кандидата да продължи обучението си във висше училище на страната, в която е придобито средното образование и превод на български език;

11.4. удостоверение за раждане и заверен превод на български език;

11.5. документ за българска народност съгласно чл. 1, ал. 2 от ПМС № 103/1993 г. (за кандидатите по реда на чл. 4, ал. 1 и чл. 5, ал. 1 и 4 на ПМС № 103/1993 г.);

11.6. националния и международния документ за самоличност;

11.7. лицата, които са били записани за студенти по реда на ПМС № 103/1993 г. или ПМС № 228/1997 г. за не повече от два семестъра и желаят да кандидатстват отново, представят документ за отписване от висшето училище;

11.8. отличниците и първенците на випуски прикачват и предложенията на ръководителите на съответните училища.

12. Приемането на кандидат-студентите се извършва въз основа на конкурс, който включва:

12.1. общообразователен онлайн тест, съдържащ въпроси по български език, литература и история на България – за всички кандидати;

12.2. специализиран онлайн тест, съдържащ въпроси по биология и химия – за кандидатите за обучение по специалностите „Медицина“, „Фармация“ и „Дентална медицина“;

12.3. специализирани изпити, организирани и провеждани в Република България от висшите училища по изкуства и спорт – за кандидатите по специалности от областта на изкуствата и спорта;

12.4. датите на изпитите се определят с графика на кампанията и се обявяват на страницата на МОН;

12.5. за всяка специалност, посочена в заявлението на кандидат-студента, се образува състезателен бал съгласно Таблица за образуване на състезателен бал;

12.6. балообразуващите оценки по чужд език, които съответстват на Европейската езикова рамка и нямат цифров еквивалент, се приравняват съобразно скалата на ECTS за оценяване, както следва: А - отличен (6,00); В - много добър (5,00); С - добър (4,00); D - среден (3,25-3,49); Е - среден (3,00-3,24); FX, F – слаб (2,00).

13. Отличниците и първенците на випуски не полагат конкурсни изпити. Те се класират по право за избраните от тях и предложените от ръководителите на училищата специалности и висши училища (с изключение на специалностите „Медицина“, „Фармация“ и „Дентална медицина“, специалности от професионално направление „Спорт“ и специалности от област на висше образование „Изкуства“) съобразно утвърдените условия.

14. Кандидат-студентите следва:

14.1. да изберат до 5 желания за обучение съобразно обявените места в утвърдения план за прием по съответното постановление. За едно желание се счита обучението по една специалност в едно висше училище;

14.2. да заявяват не повече от една специалност за факултет във висшите училища по изкуствата;

14.3. при заявена специалност „Спорт” да посочат в коментар вид спорт;

14.4. при заявена специалност „Изпълнителско изкуство“ и „Инструментално изкуство“ да посочат в коментар вид пеене или вид инструмент;

14.5. да нанесат балообразуващите оценки от дипломата за средно образование за посочените желания;

14.6. при поискване от ИАБЧ или от МОН да прикачат в платформата допълнителни документи в тридневен срок.

III. Класиране на кандидат-студентите след завършено средно образование

15. Класирането на кандидат-студентите се извършва въз основа на състезателен бал, формиран в съответствие с Таблицата за образуване на състезателен бал.

15.1. Балът за всяко заявено желание се проверява от експерти на МОН.

15.2. Балът за специалностите от областта на изкуствата и спорта се формира след вписване на оценките от проведените изпити от висшите училища.

16. Класирането се извършва по низходящ ред на състезателния бал и по реда на посочените желани специалности и висши училища, съобразно обявените места за обучение.

17. Във второто и следващите класирания могат да участват неклассирани или отказали се от първото класиране кандидати по съответното постановление, както и регистрирани кандидат-студенти, които не са успели да представят необходимите документи за участие в първо класиране (ПМС № 103/1993 г. или ПМС № 228/1997 г.). Те заявяват нови 5 специалности в профила си по реда и при условията на Раздел II.

17.1. Второто и следващите класирания се извършват за местата, незаети след предходното класиране.

17.2. Класиранията се обявяват в съответствие с графика на кампанията.

18. След публикуване на класирането кандидатите получават съобщение по електронна поща. В срок от три календарни дни класираните кандидати следва да потвърдят в платформата желанието си за обучение. При отрицателен отговор или липса на отговор мястото за обучение се смята за незаето.

19. Кандидатите, потвърдили класирането, следва да се свържат с контактните лица от съответното висше училище за условията за записване

20. Удостоверенията на класираните кандидати се получават във висшите училища при записването им за студенти.

IV. Ред и условия за кандидатстване за обучение в ОКС „магистър” след придобито висше образование

21. Кандидат-студентите се регистрират еднократно в платформата. При регистрацията на всеки кандидат се генерира уникален номер (УИН).

22. Всеки кандидат потвърждава създадения от него профил чрез отваряне на линка, който получава на електронния си адрес.

23. Кандидатите попълват заявление с лични данни, към което прикачват следните сканирани документи:

23.1. диплома или друг документ за завършено висше образование и приложението към нея – оригинал и превод на български език.;

23.2. удостоверение за раждане и превод на български език;

23.3. документ за българска народност съгласно чл. 1, ал. 2 от ПМС № 103/1993 г. (за кандидатите по реда на чл. 4, ал. 1 и чл. 5, ал. 1 и 4 на ПМС № 103/1993 г.);

23.4. националния и международния документ за самоличност;

23.5. декларация за владене на български език до степен, позволяваща обучението им в български висши училища.

24. Кандидатите следва:

24.1. да посочат в заявленията си до 3 желания, съобразно обявените в плана места за обучение в ОКС „магистър” след придобито висше образование. За едно желание се смята обучението по една специалност в едно висше училище;

24.2. да нанесат средния успех от дипломата си или средния успех от държавните изпити;

24.3. при поискване от ИАБЧ или от МОН да прикачат в платформата допълнителни документи в тридневен срок.

25. Кандидатите, приети за обучение по реда на ПМС № 103/1993 г. или ПМС № 228/1997 г. и дипломирали се в ОКС „бакалавър“ или „магистър“, могат да продължат обучението си на следваща образователно-квалификационна или научна степен.

V. Класиране на кандидат-студентите за обучение в ОКС „магистър” след придобито висше образование

26. Класирането на кандидат-студентите се извършва по низходящ ред на състезателния бал и по реда на посочените желани специалности и висши училища съобразно обявените места за обучение.

27. Състезателният бал се формира от средния успех от дипломата за завършено висше образование. Средният успех е средноаритметична оценка от средния успех от курса на обучение и от средния успех от държавните изпити или от защитата на дипломната работа.

28. Висшите училища могат да определят допълнителни критерии извън състезателния бал, свързани с предходното висше образование.

29. Първото класиране се извършва съобразно специалностите и броя на приеманите за обучение студенти, обявени с план-приема.

30. Във второто и следващите класирания участват некласирани кандидат-студенти по съответното Постановление (ПМС № 103/1993 г. или ПМС № 228/1997 г.), както и регистрирани кандидат-студенти, които не са успели да представят необходимите документи за участие в първо класиране. Те подават в платформата ново заявление по реда и при условията на Раздел IV.

31. Второто и следващите класирания се извършват за местата, незаети след предходното класиране.

32. След публикуване на класирането кандидатите получават съобщение по електронна поща. В срок от три календарни дни класираните кандидати следва да потвърдят в платформата желанието си за обучение. При отрицателен отговор или липса на отговор мястото за обучение се смята за незаето.

33. Кандидатите, потвърдили класирането, следва да се свържат с контактните лица от съответното висше училище за условията за записване

34. Удостоверенията на класираните кандидати се получават във висшите училища при записването им за студенти.

VI. Ред и условия за кандидатстване за обучение за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и за следдипломна специализация

35. Кандидатите се регистрират еднократно в платформата. При регистрацията на всеки кандидат се генерира уникален номер (УИН).

36. За обучение за придобиване на ОНС „доктор“ и за следдипломна специализация могат да кандидатстват лица:

36.1. които владеят български език до степен, позволяваща обучението им в български висши училища или научни организации;

36.2. завършили висше образование, което съответства на образователно-квалификационната степен „магистър“ (за кандидатите за докторантура);

36.3. които не са се обучавали по докторска програма по реда на ПМС № 103/1993 г. (за кандидатите за докторантура);

36.4. които не са се обучавали за следдипломна специализация по реда на ПМС № 103/1993 г. през последните две години (за кандидатите за следдипломна специализация).

36.5. Срокът на следдипломната специализация не може да бъде по-дълъг от 12 месеца;

37. Няма право да кандидатстват лица:

37.1. зачислени в докторантура или следдипломна специализация в българско държавно висше училище или научна организация към датата на подаване на документите;

37.2. ползвали права за обучение за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ повече от 1 година;

37.3. завършили висши училища, които не са признати от компетентен държавен орган за част от системата на светското висше образование на съответната държава или представили неавтентична диплома;

37.4. Кандидатите за следдипломна специализация нямат право да кандидатстват за специалностите „Медицина“, „Фармация“ и „Дентална медицина“, специалности от професионално направление „Спорт“ и специалности от област на висше образование „Изкуства“.

38. Кандидатите подават чрез платформата заявление, към което прикачват сканирани следните документи:

38.1. подробна автобиографична справка с посочени домашен и електронен адрес, телефони за контакт, информация за владеење на чужди езици и на български език и за ползвани стипендии за обучение, отпуснати чрез МОН;

38.2. удостоверение за раждане и превод на български език;

38.3. документ за българска народност съгласно чл. 1, ал. 2 на ПМС № 103/1993 г.;

38.4. националния и международния документ за самоличност;

38.5. диплома или друг образователен документ за завършено висше образование в ОКС „магистър“ и приложението към нея – оригинал и превод на български език;

38.6. мотивационно писмо;

38.7. анотация на темата на дисертацията в рамките на 1 страница (за кандидатите за докторантура);

38.8. документ за придобита научна степен или за заемане на академична длъжност (ако има такива) и превод на български език;

38.9. две препоръки от преподаватели във висши училища или научни сътрудници от Република България или от чужбина, хабилитирани в съответната научна област страница (за кандидатите за докторантура);

38.10. списък на публикациите (ако има такива);

38.11. за кандидатите, работещи на постоянен трудов договор – съгласие на работодателя;

38.12. документ за установен контакт и съгласие на приемащото висше училище или научна организация (за кандидатите за специализация);

38.13. декларация за владеење на български език до степен, позволяваща обучението им в български висши училища или научни организации;

VII. Класиране на кандидатите за обучение за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и за следдипломна специализация

39. Класирането на кандидатите се извършва от Постоянната междуведомствена комисия по въпросите на образователната дейност сред българите в чужбина чрез конкурс по документи. Комисията определя класирания кандидат и резервни кандидати.

40. При разглеждане на документите на кандидатите комисията може да се консултира с представители на висши училища или научни организации, хабилитирани в съответната област на висше образование.

41. Класирането на кандидатите за обучение за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ се извършва въз основа на следните критерии:

41.1. актуалност и значимост на темата на дисертационния труд;

41.2. среден успех от дипломата за висше образование

41.3. публикации през последните пет години. За кандидатите в областта на изкуствата и спорта – художествено-творчески или спортни изяви и постижения;

41.4. академична кариера – описание;

41.5. работа по специалността – описание.

41.6. Комисията по т. 1 от настоящите Правила информира висшите училища за извършеното класиране. Окончателното решение за зачисляване на кандидатите за обучение за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и за записване на кандидатите за следдипломна специализация е на съответното висше училище.

42. След публикуване на класирането кандидатите получават съобщение по електронна поща. В срок от три календарни дни класираните кандидати следва да потвърдят в платформата желанието си за обучение. При отрицателен отговор или липса на отговор мястото за обучение се смята за незаето.

43. Кандидатите, потвърдили класирането, следва да се свържат с контактните лица от съответното висше училище за условията за записване

44. Удостоверенията на класираните кандидати се получават във висшите училища при зачисляването им за докторанти.

45. Класирането на кандидатите за следдипломна специализация се извършва въз основа на следните критерии:

45.1. обосновааност на избора на темата за специализация;

45.2. среден успех от дипломата за висше образование;

45.3. академична кариера – описание;

45.4. работа по специалността – описание.

46. След публикуване на класирането кандидатите получават съобщение по електронна поща. В срок от три календарни дни класираните кандидати следва да потвърдят в платформата желанието си за обучение. При отрицателен отговор или липса на отговор мястото за обучение се смята за незаето.

47. Кандидатите, потвърдили класирането, следва да се свържат с контактните лица от съответното висше училище за условията за записване

48. Удостоверенията на класираните кандидати се получават във висшите училища при записването им за специализанти.